

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Bodimo — možje! — Iz mojega potovanja. — Učiteljski pravnik. — Zmes. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Bodimo — možje!

(Dopis z Goriškega.)

»Učiteljski Tovariš« se dovoljno bavi z razmerami na Goriškem, da imajo njega čitatelji na sploh precej jasno sliko. Toda nikdo še ni živeje posegel v naše učiteljske vrste, da bi bilo tudi na to stran več jasnosti. Nekaj naj jaz izpregovorim, kar me že nekaj časa peče, ko vidim, kako si učitelji sami izpodsekavamo vejo, na kateri sedimo.

Razumen človek bi dejal, da je čisto po sebi umevno, na kateri strani bi moralo stati vse učiteljstvo, na klerikalni ali napredni. — Često se je poročalo iz naše dežele, da je vse učiteljstvo v vrstah narodno-napredne stranke. To pa ni resnično! Naprednjaki so le bolj inteligentni učitelji, ki tvorijo sicer lepo večino, ali še oni se dele po odločnosti v več razredov. Prav lepo število pa je tudi klerikalnih učiteljev, ki vedé ali nevedé dosledno trobijo v klerikalni rog. Moj Bog, tako debelo prijateljstvo vlada med učiteljem in nuncem, ali tako

grozno ima zadnji prvega v svojih kleščah iz raznih vzrokov, da gre učitelj po komandi iz farovža čez drn in strn. In taki učitelji so navadno jako agilni; oni nstopajo povsod, ne boje se zamere, ne kake disciplinarne kazni, oni gredo odločno za svoje »prepričanje«. Ob zadnjih volitvah smo našli več takih učiteljev nego onih, ki so enako odločno nastopili v prilog narodno-napredne stranke. Tega dejstva ni mogoče zbrisati, in je žalostno dovolj! — Toda, prosim, naj se nikdo ne čuti žaljenega radi mojih odkritosrčnih besed. Bolezen treba poznati, da se najde zdravilo!

Dalje je mnogo takih učiteljev, ki se bodo vsekdar šteli med naprednjake, pa vsak hip gredo za klerikalce po kostanj v žrjavico. — V neki občini sta dva učitelja; ob državnozborskih volitvah sta bila za narodno-napredno stranko, ali ob volitvah v občinski zastop sta oba delala in volila za nunčevo listo proti čisto napredni. Njima se je zahvaliti, da so zmagali klerikalci. — Od tedaj sme hoditi eden učiteljev na lov, ki je v nunčevem najemu! Ali je to dostojno? Je-li to moško? Kje je naš učiteljski ponos? — Podobnih slučajev je dovolj!

Iz mojega potovanja.

(Poročal pri zabavnem večeru »Ljubljanskega učiteljskega društva« Fr. Črnagoj, nadučitelj na Barju.)

(Konec.)

Pač so za mlade Barjančke zdaj vse drugi časi. Pred strogim hodžo in brezsrčno hodžico se ne da ničesar utihotapiti, ničesar skriti. Neusmiljeno tirata vsacega nemarneža, četudi v mrazu ven na prosto, da si osnaži obuvale, roke, lica in ušesa. Tiransko zahtevata, da mladi softe spoštujejo stare ljudi in jih pozdravljajo, da se ne tepo, ne kepajo in ne kamenjajo.

To je divjim softam najhujše; tudi Sarf jim dela mnogo truda, v ostalih vedah pa še precej dobro napredujejo... celo petje kaže, da ne bo več slično žabjim povpevcicam.

Nedavno sem bil v barjanski medresi in priznati moram, da se poučuje v nji po istih pedagoških in didaktičkih načelih, kot se to godi pri olikanih narodih. Le kar se vzgoje tiče, se ista v neke malenkosti razlikuje še od naše.

Rad bi bil povprašal hodžo marsikaj, zato ga povabim po razlagi korana v kavarno na škudeljco čorbe, kar hodža milostno sprejme.

»Častiti hodža«, rečem mu, ko spijsa prvo škudeljco, kako pa je pri vas v medresi s palico? Presenetilo me je, da je nisem videl v medresi, ker nisem menil, da ste na tako visoki stopinje vzgoje.

»O efendi... kako si mlad!... Danes je le slučajno nisem rabil. Pri nas imamo celo v koranu paragraf, ki nam zapoveduje, da kaznujemo hudobije vselej s palico. To je paragraf 24.«

»O čudo, hodža«, pravim jaz, »pri nas ravno isti paragraf prepoveduje to! In to je prav, vsaj palico rabijo le barbari!«

»Čuj me, efendi, povem ti zgodbico!« Na to prične:

Bil je hodža, ki je hotel več znati, kot smo znali drugi. Prevrniti je hotel vse na glavo, a najbolj pa ga je bodel § 24. v oči. Zato se oglasi nekega dne v medresi:

»Ljubi softe... od danes dalje hočem vas učiti le z besedo, palico sežgem. Upam pa, da me ubogate na besedo, da hodite po potih mirno, se ne tepete, ne kepate in ne kamenate! Obljubljam!«

»Pri Mohamedu — — obljubljam!« zavriskali so softičke — — pa udrli proti domu.

»Salem alejkum, dragi hodža!« pozdravijo prihodnjega dne mladi softe.

Popolnoma odločnih učiteljev, ki bi se upali vsekdar i javno nastopiti, je pa malo! In vendar so pri nas razmere za učiteljstvo v tem pogledu mnogo ugodnejše nego na Kranjskem. Večina vseh okrajnih šolskih svetov je naše stranke, in ta večina ne dopusti nikdar, da bi se učitelju dogodila krivica radi naprednega mišljenja in delovanja. Le govoriti treba o pravem času! Zato se je kar čuditi, kako so mnogi tovariši, dasi vrli pristaši narodno-napredne stranke, tako grozno »previdni«, da ne rečem »boječi«, kako kar trepetajo pred napadi farovške revolveržurnalistike. — Ako pa kje obdolžujejo kakega učitelja, da je pisal ta ali oni dopis v »Sočo«, tedaj hiti na vso sapo zagotavljati, da to ni res, in daje izjavo v »Sočo« ali morda celo kar v farovške liste!

Tovariši! Bodimo možje! Ni treba razsajanja, ne javnih škandalov — teh se klerikalni učitelji nič ne bojé! — marveč resno in moško stoj vsakdo za svoje pošteno prepričanje. Kedarkoli treba: ven med narod, ne skrivati se kot polži! Bodimo povsod delavni, kjer narod delavcev potrebuje: v društvih, zadrugah, posojilnicah, s tem si pridobimo ugled, pridobimo vpliv, ki nam tiče! S praznimi deklamacijami ne morejo izhajati več niti nunci, ki imajo na razpolago nebo in pekel, — tudi oni se vrivajo povsod, kamor ne spadajo, a kjer je torišče za pravega ljudskega učitelja! — Svojega političnega prepričanja nam ni treba skrivati nikdar, in kadar treba, posebno ob volitvah, pojdimo odločno za narodno-napredno stranko! Kvakanje klerikalcev naj ne oplaší nikogar, ker oni to nameravajo! Poznajo nas in nam hoté zapreti usta ter odstraniti nas od političnega dela! Ali naj se jim ta nakana posreči?! Nikdar!

»Salem, deca, salem!« odzdravlja hodža; ste se vedli včeraj domu grede dopadljivo Alahu?»

»O učeni hodža, vsi smo se — — samo Adil je zalučil stari Arifi kepo blata tja v hrbet, pa Abdul, zbil je nekaj lončkov s telegrafskih drogov — — in pa Fehim se je povaljal v blatu Ibrahima, da danes nag pri peči ždi, ker mu majka hlače pere!« so tožili softe.

»O, Adil — — Abdul — — Fehim — — kje pa je obluba?« zaječi užaljen hodža.

»O hodža — — hodžice — — prizanesi nam, pozabili smo obljube le — — hoteli pa te nismo žaliti! Ponavljamo: Pri Alahu — — nikdar več!« jecali so Adil, Abdul, Fehim.

»Adil, Abdul, Fehim — — bodi naj; verujem vam!« dé slovesno hodža; pa dostavi še: »Verni moslemini, nadebudni softe — — se bode še kepali, po cesti kamenjali in valjali se po blatu?«

»Mili hodža — — pri Alahu, pri Alahu, prisezamo: Nikdar več!« — — in udrl je zopet trop mladih soft čez prag medrese, kot udre potok skozi odprto zatvornico čez jez.

Sivolasi hodža pa si gladi dolgo brado in mrmra: »Ljubi dečaki to — — pa ubogljivi ko ovce — — pri mojej bradi: ne bo mi treba palice!«

Učiteljski pravnik.

Priobčuje „Pedagogičsko društvo“ v Krškem.

(Dalje.)

Učiteljske plače po drugih deželah.

1. Štajarsko.

Tukaj je kombiniran osebno-krajevni sistem. Zakon z dne se glasi:

Člen I. Členi I. do VI. zakona z dne 3. vel. travna 1874 ter § 27. in 73. zakona z dne 4. svečna 1870 stopita iz veljave ter pridejo na njih mesto naslednja določila:

§ 1. Kategorija podučiteljev in podučiteljic se opusti.

§ 2. Od 1. mal. srpana 1899 se določijo letne plače stalno nameščenih učiteljev na javnih ljudskih šolah po štirih stopnjah, in sicer: 1. V mestu Gradcu z 850 gld. 950 gld., 1050 gld. in 1150 gld.; 2. na šolah prvega krajevnega razreda s 700 gld. 800 gld., 900 gld. in 1000 gld.; 3. drugega krajevnega razreda s 600 gld., 700 gld., 800 gld. in 900 gld. in 4. tretjega krajevnega razreda s 500 gld. 600 gld., 700 gld. in 800 gld. V vsako teh višjih stopenj pridejo oni učitelji, kateri so postali stalni po pravomočnosti tega zakona v 10., oziroma 20. in 30. službenem letu, računši s prvim dnevom meseca, ko so dosegli izpričevalo učne sposobnosti. Učitelji pa, ki so bili stalni pred pravomočjo tega zakona, se uvrste takoj v drugo plačilno stopnjo, oziroma v tretjo, ako imajo 20. ter v četrto, ako imajo 30. službeno leto.

§ 3. Stalno nameščeni učitelji (učiteljice) dobivajo od pet do pet let starostne doklade po 100 gld., ako službujejo nepretrgano in z zadostnimi uspehi.

§ 4. Učiteljskemu osebju, ki je dobivalo starostne doklade že pred pravomočjo tega zakona, se iste dopolnijo na 100 gld. Stalni podučitelji (podučiteljice) ter provizorični učitelji (učiteljice) dobijo za dosedanje stalno službovanje eno tretjino.

»Salem alejkum«, doni pozdrav prihodnjega jutra hodži nasproti.

»Salem, salem,« hiti čestiti hodža; »je bila vaša pot iz medrese včeraj mirna, prikupna Mohamedu?«

»O, sveti hodža, bila je mirna — — bila; a danes je pa Abdul metal kamenje, in je Fehim zbijal lončke — — ter je Adil po blatu valjal Fezajgiča, da danes ta varuje peč, ker mu njega majka hlače pere!« hite softe.

»O Abdul — — o Fehim — — o Adil — — što pa je s prisego?« zastoče hodža.

»O hodža — — dobri hodža — — na misel le nam ni prišla prisega! — — Pa z nova ti prisezemo pri Mohamedu: Nikdar — — nikdar več! — — Samo še danes nam odpusti!« ječe Abdul, Fehim, Adil.

»Abdul, Fehim, Adil — — še danes bode naj! — — Odpuščam! — — Prisezite pa mi s podvojeno prisego: Pri Mohamedu in pri Alahu prisezamo, da pustimo blato — — kamenje in — — lončke — — v miru!«

»Pri Mohamedu in pri Alahu prisezamo!« — — in že drve divji softe krikom ven na cesto, kot drvi hudo-urnik čez skaline.

Truden sede hodža, prekrizavši noge, v mehko trato, pred medreso, da si odpočije od napora-

§ 5. Za pripoznanje starostne doklade onim učiteljem učiteljicam), kateri so postali stalni šele po pravomoči tega zakona, je merodajen prvi dan prihodnjega meseca odkar so dobili spričevalo učne usposobljenosti.

§ 6. Ne zavleče se pa pripoznanje poznejše starostne doklade, če se predidoda tudi ni dovolila v navadnem času.

§ 7. Starostne doklade, katere pripoznava dež. šol. svet, ne smejo presegati zneska 600 gld. ter se vračunijo k pokojnini.

§ 8. Ravnatelj, nadučitelj in stalni učitelji, kateri so šolski voditelji, imajo pravico do opravilne doklade. Ista se istotako vračuni k pokojnini. Dobivajo pa ravnatelj trirazrednih meščanskih šol letnih 200 gld. ter za vsako nadaljnjo vzporednico po 25 gld.; vendar ne sme opravilna doklada meščanskega ravnatelja presegati 300 gld. Voditelji, oziroma nadučitelji eno- ali dvorazrednic dobe letne opravilne doklade 75 gld., za vsak razred na več razrednicah pa po 25 gld.; več nego 200 gld. vendar ne sme znašati opravilna doklada učiteljev.

§ 9. Učiteljsko osebje, katero ima le zrelostno izpričevalo, dobi letne nagrade (remuneracije) 420 gld., oni pa, kateri imajo sicer izpit učne usposobljenosti pa so vendar začasni učitelji, dobe s prvim dnem prvega meseca po izpitu plačo najnižje stopnje dotičnega kraja. Pomožni učitelji, kateri nimajo nikakega izpričevala, dobivajo letno nagrado 360 gld.

Zmes.

XXVIII.

Klerikalna revolver-žurnalistika napada slovensko napredno učiteljstvo, kjer le more. Iz muhe napravi slona. Zadnjič nas je poštenjak »Slovenec« radi znanega Tavčarjevega glasovanja hotel po ovinkih proglasiti ne- lojalnim.

Stavim — — ne bo treba palice! — — Softe so kot jagnjeta, le nekoliko divji in pozabljivi — — a našnja prisega bo držala! — — Ko pa dosežem uspeh, napravim poročilo na divan, kako vzgojujem blagodejno softe in to brez palice — — naredo me gotovo za kadija, celo vizirja, — — popnem se do najvišje časti. Proslavljal me bodo celo neverni kavri!»

Tam od daleč pa zadoni presunljiv krik in vik.

»Pri Alahu — — — kaj li je?« sikne stari hodža ter skoči kot mladenič kvišku.

»O Mohamed — — — o Alah — — — li vidijo prav moje opešane oči? — — — Ne — — — ni mogoče — — — da je že res! — — — Abdul valja Fehima — — — in Adil — — — po obeh nabija! — — — Uničene so moje nade — — — o Mohamed — — — o Alah!« stoče hodža in si ruje sivo brado. Potrt, uničen stopa v goščo, izvleče krivec in odreže šibo.

Prihodnji dan.

»Salem alejkum — — alejkum modri hodža!« doni vse vprek.

»Nič salem — — nič alejkum — — moder hodža sem pač vedno — — a danes hočem biti najmodrejši! — — Semkaj Fehim — — semkaj Adil — — semkaj

Dne 8. maja t. l. je bil Vilko Mlejn, kurat pri Sv. Ivanu pri Matenji vasi, notranjski rogovilež, brutalen brezobziren agitator itd., pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani spoznan krivim **hudodelstva razžaljenja Velikanstva** in obsojen na štiri mesece težke, s posti postrene ječe ter povrnitev sodnih stroškov. Ako bi se kaj takega pripetilo kateremu učitelju, stavim dva ožlindrana tisočaka kron proti dvema vinarjema, da bi vsa klerikalna armada vpila na vsa usta: glejte, vsi slov. napredni učitelji so nelojalni! Tak varav sklep napravljajo vedno iz slučaja posameznika na ves stan. Mi ne storimo tega, ali ta slučaj smo pribili v album klerikalcev!

Stara navada je, da klerikalci kujejo vsako najmanjšo zaslugico v deveta nebesa. Jednak slavospev je spis Benkoviča v knjigi »Spomen-cviece«. — »Slovenski duhovniki — gojitelji prosvete«. Evo dva zgleda: »Nje duhovniki so bili pri vseh narodih prvi in najbolj požrtvovalni pionirji kulture«. »Cerkev je bila vedno prijateljica šole«. Koliko je to prijateljstvo vredno, kažejo skušnje in klerikalno časopisje. »Drage volje so odstopili v učne smotre del svojega stanovanja, žrtvovali so v blagor mladine vse svoje duševne moči, pa tudi vsa, itak le skromna (!) gmotna sredstva. Slovenska duhovščina je bila torej že od pamtiveka gojiteljica omike in prijateljica šole.« Kdor ne verjame tega, ne bode zveličan. Med tisoči slov. duhovnikov so se našle tri izjeme, namreč Jurij Japelj, Fr. Pirc in M. Mladič, ki so poučevali tudi v posvetnih predmetih. Iz tega pa sklepa: »**Mnogi** so učili odraslo mladino tudi umnega gospodarstva, sadjereje, živinoreje in drugih praktičnih predmetov.« Med pesniki je nalašč izpuščen A. Aškerc, ali je v sumaričnem izkazu »razni mlajši nadarjeni pesniki,« čeprav so njegove pesmi, izimši S. Gregorčiča, tisočkrat več vredne, ko vse pesništvo klerikalcev. No, nekaj zaslug je pozabil Benkovič še omeniti, kar dodamo tukaj, to so namreč: konzumi, Reiffeisenove posojilnice in — negovanje vraž.

Abdul — — da pritisnemo prisegi še pečat in podpis!« kriči srdito hodža.

In pečatil je čestiti hodža — — tri pečate Fehimu, tri pečate Adilu in tri pečate Abdulu!

Fehim, Adil in Abdul pa so se zvižali med kolena razjarnega hodže in tulili 99. suro korana ki pričinja: »O Mohamed — — o Alah — — o jerum, jerum!« — —

»To je moja zgodbica, efendi«, pristavi hodža; »ta čestihlepni hodža bil sem jaz. Opustil sem hlepenje po vezirstvu pa cenim zopet naš § 24. Pristavim naj le še, da tisti pečati so držali bolje kakor vse prisege.«

Resen sem ponudil hodži drugo skudeljco čorbe, sem nalil si v drugič — — — a molčal sem in ničesar več ga nisem vprašal. Molče sva popila čorbo, molče se poslovila.

Zdelo se mi je, da bode zanimala ta zgodbica tudi Ljubljancane, zato sem krenil z Barja sem med vas, da vam podam to sličico. Če je premedla — — oprostite! Barje se mi je pa priljubilo, tako, da se podam nazaj v tiste kraje in ostanem tam koj do onega dne, ko bo moje potovanje končano ter se vrnem — — ne več v Hades — — — temveč v nebeški Olimp.

Narodno napredna stranka na Goriškem je imela pred kratkim pri Rebku svoj shod, katerega so mislili klerikalci razgnati. Med rogovileži je bil tudi Slomškar Rustja iz Šempasa, desna roka župnika Grče. Hrustja je tudi znamenit živinozdravnik, razume se v »meštirju« mesarja, samo računi mu ne »štímajo«. Kako temeljito pozna ta veliki ekonom vedo o mleku, priča nastopno. Nekemu kmetu je razlagal to-le: Mlada junica pride lahko do mleka brez teleta tudi do 12 litrov, samo ako je blizu mlad osliček (ali z dvema nogama ali s štirimi, je pozabil pristaviti), kateri jo toliko časa »güli«, da pride mleko.

Poslali so ga bili na Dunaj, ponujat sadje iz klerikalne zadruge. Na Dunaj je dolga pot in človeka ne poznajo povsodi, pa makari če je še tako sloveč ekonom kakor šempaski Hrustja, poleg tega pa so bile takrat, ko je imel priti cesar v Gorico, izredne varstvene odredbe v veljavi, tako, da se človeku v takih hudih časih lahko pripeti kaj nevšečnega. Šempasci pravijo, da se je pripetilo tudi Hrustiji nekaj takega, ali da govorim s šempasko frazo: pripeljal se je domu »v vozu ki nima koca«.

Naš tovariš g. Št. Ferluga je izzval važno razsodbo Mestni svet tržaški mu ni hotel priznati tretje starostne doklade, zato se je pritožil na upravno sodišče, ki mu je ugodno razsodilo. Če tudi mestni svet ni skrbel za deželno šolsko postavo, tako mora že v smislu državnega šolskega zakona plačati starostno doklado. Živel Agul-Ref!

Nedavno je potovalo 30 bolgarskih učiteljev po Budimpešti, Dunaju, Pragi, Gradcu in Zagrebu. Graško učiteljsko društvo jih radi nacionalnega šovinizma ni slovesno sprejelo, le mestni šolski nadzornik z nekaterimi učitelji so priredili banket, na katerem je neki bolgarski učitelj opeval nemško kulturo, od katere ponesejo košček kot variteto tudi v slovansko Bolgarijo.

Meseca aprila so na Koroškem tožili Dobrobskega nadučitelja A. Dreo, da je baje v šoli razlagal novi katelizem, po katerem bi bil 3. zakrament golaž. Vsa zadeva je bila farska intriga, zato je bil tudi oproščen.

Vseučiliški profesor in za zdaj naučni minister Hartel se je pokazal v šolskem odseku velikega nasprotnika ljudskih učiteljev. Zveza privatnih docentov vseučilišč pa priredi letos v Wolfsbergu tečaj za ljudske učitelje. Predavanja se vrše v naravoslovnem in humanističnem ciklusu.

Rešetar I.

Dopisi.

Kranjsko.

Iz Ljubljane. († Ivan Borštnik.) Dne 15. vel. travna je za večno zatisnil oči mož, kateri je skoraj pol stoletja delal na ljudsko šolskem polju v izomiko mu izročene slovenske mladine.

Ta mož je bil vpokojeni nadučitelj v Šmariji g. Ivan Ev. Borštnik.

Rojen dne 15. grudnia 1830 v Cerkljah na Gorenjskem, obiskoval je najpoprej domačo ljudsko šolo. Pozneje so ga poslali v Ljubljano, kjer se je vsposobil za vstop v učiteljsko pripravnico. To je dovršil v Idriji dne 27. mal. srpana 1854. leta ter postal dne 10. vinotoka še istega leta pomožni učitelj, organist in cerkovnik v Vipavi.

Tu je ostal samo dve leti. Te dve leti pa sta bili menda najlepši čas vsega njegovega poznejšega službovanja, kajti prav rad in večkrat je pravil, da ni bil nikjer in nikdar več tako zadovoljen, kakor ravno v Vipavi pri tedanjih dobrih in učitelju prijaznih Vipavcih.

A, kakor rečeno, pustili ga niso dolgo v tem, njemu tolikanj priljubljenem kraju. Dne 16. rožnika 1856. leta mu dojde dekret, glasom katerega se je moral preseliti v istej lastnosti na enorazrednico v Šturijsko, kjer pa je imel precej slabše dohodke. V trgu si je prislužil marsikak goldinar s postranskim poukom, v Šturiji pa je vse to odpadlo.

Na enorazrednici v vasi pa je bilo tudi težko samemu ostati. Poročil se je vsled tega še istega leta z Ano Velepíčevo, s katero se je seznanil že na svojem domu v Cerkljah. V Šturiji je ostal samo 1 leto. Od tod je prišel 4. grudnia 1857. leta na Bloke, kjer je imel boljše dohodke, kakor v Šturiji; tu se je dalo nekoliko prosteje dihati. Tu se mu je rodilo tudi šest otrok, od katerih jih je pet umrlo v nežnej mladosti, le ena hči mu je še ostala.

Dne 24. vinotoka 1862. leta je prebil takozvano konzistorjalko ter bil dne 24. svečana ravnotam stalno nameščen.

Na Blokah je bil glede dohodkov zadovoljen, ali druge okoliščine so mu grenile življenje ter ga silile od tam. In res vložil dne 24. rožnika prošnjo za izpraznjeno službo v Šmariji pod Ljubljano, katero so mu tudi podelili.

V Šmariji je deloval skoraj 32 let — prav do svojega vpokojenja.

Bil je v pravem pomenu besede učitelj, zakaj najbolj srečnega in zadovoljnega se je čutil med svojimi učenci.

To pa ni ostalo brez dobrih nasledkov. Kakor otroci, bili so mu tudi stariši popolnoma vdani in mu izkazovali največje zaupanje, vsaj je bil dolgo vrsto let vedno načelnik krajnega šolskega sveta.

Poleg šole mu je bila največja zabava sadjereja. S to se je pečal ves čas marljivo in vzgojil v šolskem vrtu nebroj dreves, katerih sad uživajo že nekdanji njegovi učenci. Zato pa je dobil tudi priznalno diplomo. Da ga je tudi učiteljstvo cenilo, se vidi že iz tega, ker ga je volilo večletnim svojim zastopnikom v c. kr. okr. šolski svet.

Ko se je leta 1877. razširila ondotna šola v dvorazrednico, je bil imenovan nadučiteljem, v kateri lastnosti je ostal do svojega vpokojenja. Njegove zasluge na ljudsko šolskem polju je priznal sam presv. vladar — podelivši mu v znak uspešnega delovanja srebrni križec s krono — dne 3. vinotoka 1883. leta.

Dne 27. grudnia 1898. leta mu je umrla soproga — ravno na dan njegovega godu. Torej mesto veselega vezovanja, bitko tugovanje. Od takrat pa je začel tudi sam vidno pešati in bil je prisiljen si izprositi celoletni dopust v svrhu ozdravljenja. A ozdravil ni več, ampak vedno pešal, in videč, da ne bode več za šolo, je stopil dne 1. kimovca 1900 v stalni pokoj. Zadnji dve leti je prebil pri svoji hčeri v Ljubljani, oslabljen vsled kapi na duši in na telesu. Od 31. prosinca 1901 ni več pustil sobe. Dne 9. vel. travna zjutraj pa je sledil zadnji smrtni udarec na možgane. Pet dni se je mučil v neza-

vesti — in šele dne 15. vel. travna zjutraj izdihnil svojo blago dušo.

Kako je bil priljubljen pri gg. tovariših in drugih, kazala je mnogobrojna vdeležba pri sprevedu k zadnjemu počitku. Zapustil je samo eno hčer.

Konečno je prišla tudi nanj vrsta in združil se je s svojimi dragimi pri večnem Bogu. Tam je prejel gotovo primerno plačilo za dolgoletni trud neumornega svojega delovanja. Počivaj v miru! —er.

Z Notranjskega. Gosp. urednik! V svojej »domišljiji« si še vedno »domišljujem«, da mi ni še črnilo zmrznilo, niti se posušilo in da me tudi moja posestrima »domišljija« še ni čisto zapustila.

G. urednik! »Domišljija« je v istini zatega denarja vredna. To je prava pravcata boginja! V kako visokem čisli je bila »domišljija« pri starih narodih, vsaj se še spominjate one znane Pitije, tam v tistem tempelju, pri tistem narodu. In kaj mislite, kaj je bila Pitija, živa »domišljija«.

Mohamed je imel tudi jako živo »domišljijo«, on je bil celo tako »domišljav«, da je v onej svojej »domišljiji« prišel do zaključka, da ima vsak človek, vsled svoje »domišljije«, od stvarnika natančno določeno in začrtano pot usode. In tej usodi se človek ne more izogniti, ako bi se še tako rad. Pa pustimo, g. urednik, to filozofijo, ker ta ni za nas — »ki čez tretjo ali četrto šolo nismo mogli naprej«.

G. urednik! Oprostite mojej »domišljavosti«, ker si prisvajam nekako sorodstvo ravno vsled svoje »domišljavosti« z znano Pitijo in Mohamedom. Kakor si je Pitija »domišljevala«, da vidi v svojej »domišljavosti« prihodnost in kakor si je Mohamed tudi v svojej »domišljiji« »domišljal«, da je vsakemu človeku prirojena usoda, ravno to si moja »domišljija« »domišljuje«, ker sem v svojej »domišljiji« pisal — št. 33 (že zopet usodno število »Učit. Tovarša«: »Liberalni učitelji; najnovejši kričači, ki čez tretjo ali četrto šolo niste mogli naprej«, pošljite »generalchefa« »Gospodarske zveze« tja, da bode kupoval seno, ki je zrastle iz onega znanega umetnega gnojila ter ga bo nosil onim konjem, ki vozijo avstrijsko politiko po parlamentarni strehi — — —«.

In g. urednik, ali si nisem prav »domišljal« v svojej »domišljiji«. To je bilo dne 20. listopada! In kaj se je pa zgodilo dne 1. vel. travna t. l. na Dunaji. Moja »domišljija« se je vresničila! Oni »generalchef« je ravno še sposoben za oni posel, ki sem mu ga v svojej »domišljiji« privoščil. In moja »domišljavost« si pa tudi dalje »domišljuje«, da je »generalchefa« pokopalo ravno ono liberalno učiteljstvo, ti najnovejši kričači, ki čez tretjo ali četrto šolo niso mogli. G. urednik! V svojej »domišljiji« Vas vidim, kako ste prebledeli, ker dolžim v svojej »domišljiji« »domišljavo« učiteljstvo tacega dejanja. Po ušesih Vam že doni znani pridevek »Efijalti«, znanega časopisa. Toda, g. urednik, poslušajte dalje mojo »domišljijo« in bodite tudi Vi nekoliko bolj »domišljavi«. Ergo dokaza: Ko bi liberalnih učiteljev ne bilo na Slovenskem, bi gotovo tudi ljudskih šol ne bilo — tu. Ko bi ljudskih šol ne bilo, bi tudi svetovnoznani župan Svetlin ne znal brati, torej bi ne bil naročen na »Slov. Narod«, — on bi ostal analfabet, in teh se slovenska katol. (?) stranka tako veseli. No, ker je pa župan Svetlin imel »Slov. Narod«, torej zna brati, torej je moral v šolo hoditi, ako je pa v

šolo hodil, je moral v tej šoli delovati oziroma podučevati tudi učitelj — — — in iz tega sledi tedaj — kaj? g. urednik!

In usoda? G. urednik, zajahajva zopet »domišljijo« »Generalchef« je imel dne 19. vel. srpana l. 1900. po Kr. rojstvu v Kamniku — (nemško Stein) — »fulminanten« govor, ki bo ostal v zgodovini slovenskega učiteljstva zapisan z gorečimi črkami, zakaj na onem shodu nas je proglasil znani politični mrtvec »generalchef« za »najhujše kričače, ki čez tretjo ali četrto šolo nismo mogli naprej, ki se prištevamo radi svojih sijajnih neuspehov na gimnaziji k »inteligenciji«. In ravno eden teh »kričačev« je zvalil sedanjega političnega mrtveca v politično bojno areno, kjer je sicer »kričač« podlegel, a zadal je zmagovalcu ta boj tudi toliko ran, da je vsled njih sedaj politično zmrznil. V svojej »domišljiji« si »domišljujem«, da bi »generalchef« ne zadobil toliko in tako nevarnih ran, ko bi ga ne pozval v boj eden onih »kričačev«, ker boj ni bil nikjer tako strasten kakor ravno med »najhujšimi kričači« in »akademično naobraženci« (analfabeti).« —

In slednjič, g. urednik! Usoda je hotela, da je na onem istem kraju zadobil »generalchef« prvi smrtni udarec — namreč v Kamniku (nemško Stein) in zadnji njegov rabelj je bil zopet — o usoda! — Stein.

Torej, g. urednik! Klanjajva se Pitiji in Mohamedu in kot tolerantna katoličana vsklikniva po naše: O Gospod, čudna so Tvoja pota! S tem pozdravom se Vam priporoča vedno Vaš „Domišljija“.

Štajersko.

Iz Celja. Začetkom m. meseca zapustil je Celje c. kr. namestniški svetnik g. H. grof Attems in se preselil v solnčno Gorico. Bil je, kolikor mu je uradni sistem dopuščal, prijatelj šolstva in učiteljstva. V 19. številu »Uradnega lista« je vzel slovo na sledeči način: »Povodom svojega odhoda izrekam najiskrenejšo zahvalo krajnim šolskim svetom za njih podporo, katero so mi izkazovali ob upravljanju uradnih poslov šestih okrajnih šolskih svetov političnega okraja celjskega, in jih zagotavljam, da mi je bilo vedno le za to, kako bi se šolstvo v političnem okraju celjskem povzdignilo in da sem na to deloval, kako bi se razmere glede šolskih poslopij vedno boljšale.

Za svojo dolžnost smatram tudi učiteljstvu šestih šolskih okrajev izreči svoje popolno priznanje za njih gorečnost v izvrševanju svojega lepega, a jako trudapolnega poklica, mladino vzgajati in izobraževati; ob enem pa želim, da bi učiteljstvo tudi v bodoče svojo dolžnost vedno popolno izvrševalo«. S tem je torej uradno potrjeno, da je učiteljstvo celjskega okrajnega glavarstva, katero najbolj napada klerikalna zalega, storilo do pičice svoje dolžnosti. In to naj svet izvé.

Dunaj.

»Katholischer Lehrertag« na Dunaju. »Katholischer Lehrerbund« za Avstrijo je sklical na dan 26., 27. in 28. majnika na Dunaj III. shod katoliških avstrijskih učiteljev. Kot vestni in nepristranski poročevalci, ki motrimo vse gibanje avstrijskega učiteljstva, čutimo dolžnost, da podamo svojim bralcem poročilo o tem katoliškem »Lehertagu«.

Da je bil v resnici katoliški, o tem se boste prepričali, dragi bralci!

Na binkoštno nedeljo zvečer je bil »Begrüssungsabend« v slavnostni dvorani Aninega dvora v notranjem mestu. Slavnost je otvoril načelnik katoliške zveze avstrijskih učiteljev, meščanske šole učitelj Jožef Moser, z nagovorom, v katerem je pozdravljal zlasti odposlance iz raznih kronovin: z Nižje in Gornje Avstrijskega, s Tirolskega, Salcburškega, Štajerskega, Kranjskega, Češkega, Moravskega in Primorskega. Vsem tem katoliškim možem je zaklical srčne pozdrave! Dejal je nadalje govornik, da pričakuje tudi ogrskih delegatov in je poudarjal, da se nahajajo med delegati tudi slovanski učitelji.

Stolni kapitar dr. Wimmer je izročil zborovalcem pozdrave in blagoslove kardinala dr. Grusche, ki se sam zaradi bolezni ne more udeležiti zborovanja. Načelnik katoliške učiteljske zveze na Bavarskem, Höhn iz Stranbingna, je izročil pozdrave južnonemških koleg. Načelnik krščansko-socijalne delavske organizacije v Avstriji, Leopold Kunschak, je govoril o razmerju med delavstvom in učiteljstvom. Učiteljica Uhlmann je govorila v imenu katoliških učiteljic. — Glavnega zborovanja na binkoštni ponedeljek so se udeležili: škof dr. Marschall, stolni kapitarji dr. Wimmer, dr. Müller, prošt Merada, grof Lippe-Weissenfeld i. t. d. Prišlo je tudi mnogo aristokratinih, med njimi kneginja Aleksandrina Windisch-Graetz, princezinja Hedvita Liedtenstein in druge. Navzočih je bilo tudi nekaj državnih poslancev in občinskih svetnikov, deželni glavar Rhomberg, univerzitetni prof. Schindler, ces. svetnik Trnka i. t. d. Brzjavno so pozdravili zborovalce: kardinal Gruscha, kardinal Kopp, knezonadškof Ratschthaler, knezoškof dr. Kahn, knezoškof dr. Valussi, škof dr. Schöbel, škof dr. Riha, škof dr. Rössler in škof dr. Schneider. Generalni vikar dr. Triller iz Eichstätt na Bavarskem je govoril o vplivu šole na pravno ljudstva. Potem je govoril škof Marschall ter pozdravil zborovalce v imenu kardinala Grusche, ki goji do katoliškega učiteljstva največje simpatije. (Dolgotrajno odobravanje.) Ko je prebral predsednik od kardinala Rampolle podpisani telegram svetega očeta in ko je govoril še predarlski deželni glavar Rhomberg, je podelil škof Marschall prisotnikom papežev blagoslov.

Vdanostne telegrame je poslal »Katholischer Lehrertag« papežu Leonu XIII., cesarju Francu Jožefu in nadvojvodi Francu Ferdinandu, protektorju katoliškega šulferajna.

Okrepčani po tolikih pobožnih pozdravih visokih cerkvenih dostojanstvenikov, so se razšli naši katoliški tovariši na delo krščansko!

Zborovanje vadniških učiteljev in učiteljic. V prostorih ženskega učiteljskega je bilo o Binkoštih prvo splošno zborovanje vadniških učiteljev in učiteljic, katerega so se vdeležili odposlanci in odposlanke malone iz vseh avstrijskih kronovin. Zborovanja se je udeležil tudi deželni šolski nadzornik dr. Rieger in nadpredstojnica civilnega deklškega penzjonata na Dunaju, gospa Brankowska. Predsedoval je vadniški učitelj Frank iz Reichenberga. Zborovalci so razpravljali o stanovskih zadevah in o predlogu čeških vadniških učiteljev, da se naj ustanovi zveza vseh avstrijskih vadniških učiteljev. O položaju vadniških učiteljev je govoril vadniški učitelj Brunner iz Linca. Sprejete so bile te resolucije: 1. Službena doba naj se zniža od 40 na 35 let; 2. Omogoči naj se pomaknenje v višji plačilni razred; 3. Zvišajo naj se starostne

doklade; 4. V pokojnino naj se uštevajo tudi službena leta, ki jih je vsak prebil na javnih šolah pred vstopom v državno službo; 5. Tedenskim uram naj se prištevajo tudi konferenčne ure. — Po sklepu posvetovanja so odposlali zborovalci vdanostno brzojavko cesarju.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Slovenska šolska Matica“. Predavanja g. ravnatelja H. Schreinerja, ki ga je priredila »Slovenska šolska Matica« dne 18. m. m. v »Narodnem domu«, se je udeležilo prav lepo število členov in prijateljev društva. G. ravnatelj je razpravljal v poldrugo uro trajajočem, velezanimivem govoru o fantaziji, njenem bistvu in delovanju ter vplivu na dušno in telesno življenje, pojasnjeval posamezne podatke z mnogimi vzgledi. Njegovemu temeljitemu predavanju je sledila obča pohvala. Večer je počastil s svojo prisotnostjo tudi ljubljanski župan g. Iv. Hribar.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učit. društvo bo zborovalo 2. dan junija t. l. ob 10ih dopoldne v Šmarji po sledečem vspredu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo o glavni skupščini »Zaveze«. 3. Razgovor o konferenčnih vprašanjih, posebno o onem radi odpustnic. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Učiteljsko društvo za ptujski okraj priredilo je dne 9. m. m. svoj majniški izlet k sv. Urbanu pri Ptuj. Udeležba v kljub lepemu vremenu ni bila dovoljna, zakaj nadejati se je bilo večjega zanimanja za »našega dobrega mejaša« posebno za to, ker se je pri zadnjem zborovanju enoglasno sklenilo, prirediti ta izlet. — Mogoče niso vsi vedeli, ker je bil izlet preložen...? — Nikakor pa ni lepo od g. R. (naš znanec od državnoborskih volitev), ki je bil pač tam, pa k svojim kolegom ni šel, pač pa k ž... Žalostno!

Z veseljem smo pozdravljali goste, posebno gosp. profesorja dr. Osvalda, ki je bil ves dan v naši družbi.

Ob 10. uri smo imeli sv. mašo, pri kateri so peli tovariši pevci Miklošičevo mašo. Po maši je pa bila v šoli volitev delegatov za XIII. skupščino »Zaveze«. Izvoljeni so bili: g. Fr. Šorn, g. in gospa Kaukler ter g. Fras.

Na to je g. Wesiak izpregovoril krepke besede o čebeloreji. Povdarjal je pred vsem korist čebel. One nam dajejo strd, iz katere si lahko napravljamo različne jedi in pijače. Pa tudi etično vplivajo na nas, ker nam blažijo srce. Nadalje nam je g. govornik povedal, kako se tudi višje osebe zanimajo za čebelorejo. Tako je n. pr. g. dež. nadz. Linhart pri letošnjem zborovanju štajerskega čebelarkega društva posebno lepo pozdravil učitelje — čebelarje. Navedel nam je g. predavatelj potem še tudi najboljše knjige gledé čebeloreje. Za tem nas je pa povabil, da naj si vsak sam ogleda njegov praktično urejeni čebelnjak. Podali smo se vsi k njegovemu čebelnjaku ter tam občudovali, kako praktično ima vse urejeno. Pokazal nam je tudi razno orodje in različne stroje, ki se potrebujejo pri čebeloreji. Čas je hitro potekal in treba je bilo, da smo se sedaj odpravili k skupnemu obedu. Po obedu pa smo se se razveseljevali ter se divili nad krasnim razgledom. Sv. Urban pač »v goricah stanuje«. Ko so prišli še nekateri prijatelji šole in učiteljstva, kakor g. dr. Brumen, g. prof. Zelenik in dr., izrekla se je tudi marsikatera krepka beseda. Za poskočne gospice in gospe je pa godba igrala, da so se vrteli prav veselo.

Dan je hitro potekal in večerni hlad nas je vabil zopet vsakega v svoje gnezdo. Vsi smo se veseli vračali domov z željo, da bi imeli še več tako prijetnih uric.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo dne 2. majnika t. l. v Zrečah. S tem zborovanjem je bila združena hospitacija v 3. razredu tamkajšnje trirazrednice. Tovarišica, gđc. Fajgelj, je prav izborno obravnavala pesem »Lastovkam« v II. Berilu. Po dokončani obravnavi so zapeli otroci še nekaj pesem, nenavadno čisto in precizno. Vsi, ki so posegli v debato, izrazili so se prav pohvalno o podani učni sliki.

Nato je sledilo zborovanje. I. V svojem govoru na navzoče je g. predsednik tudi spominjal na smrt bivšega uda našega društva, g. R. Kokota, ter nam naznanil, da je njegovi vdovi izrazil sočutje v imenu društvenikov, za kar se mu je toplo zahvalila. V znak sožalja ustanejo navzoči s sedežev.

II. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

III. Predsedništvu je došel od »Zaveze« društveni izkaz za upravno leto 1901 v izpolnitev. Za delegata k letošnjemu zborovanju »Zaveze« sta se prostovoljno javila gg. Edvin Alenk — Čadram in Mirko Kožuh — Konjice. Za namestnico, ako bi bil eden delegatov zadržan, se je oglasila gđc. Josipina Kodermanova — Tepanje.

IV. V vprašalni skrinjici ni bilo nobenega vprašanja.

V. Slučajnosti in nasveti: Ker se je bilo pri zadnjem zborovanju nabralo za gg. tovariša Killerja in Horvateka, ta dva neustrašena boritelja za interese učiteljstva, ki sta bila ostro disciplinarno kaznovana, le 10 K 10 h, je prosil g. predsednik, naj še to pot vsak nekoliko daruje, in nabralo se je zopet 10 K 40 h. 2 K, s katerima se je odkupil g. Lovro Serajnik — Prihova, ker se ni mogel udeležiti zborovanja, pridejali sta se temu znesku, tako da se je torej skupaj nabralo 12 K 40 h.

G. Ludvig Tribnik — Zreče stavi sledeči predlog: Danes zbrano učiteljstvo konjiškega okraja izjavi, da se popolnoma strinja z resolucijo, katera se je stavila pri prostem učiteljskem zborovanju v Leobnu dne 9. aprila t. l.:

»Die Lehrerschaft Steiermarks beharrt in erster Linie auf den im Leobener Schema aufgestellten Forderungen nach Gleichstellung der Gehaltsbezüge mit denen der Staatsbeamten der drei, beziehungsweise vier untersten Gehaltsstufen. Bis zu dieser Regulierung fordert sie eine sofortige Gesetzesänderung, dahin gehend, dass die nach Erwerbung des Reifezeugnisses zugebrachten Dienstjahre für die Dienstalterszulage in die Pension voll eingerechnet werden sollen.« Predlog je bil soglasno sprejet.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo dne 4. julija t. l. v Čadramu. Pred zborovanjem bo hospitacija v 3. razredu.

Učiteljsko društvo za kozjanski okraj je zborovalo v Št. Petru pod Sv. goro dne 2. majnika t. l. Pred zborovanjem je bil majnikov izlet na Sv. goro, od koder so imeli udeleženci lep razgled po slovenski in hrvatski zemlji. Da sta se zborovanja kakor tudi izleta udeležili dve tretjini društvenikov, opravičuje slabo vreme. Društvu je takrat na novo pristopila tovarišica gospica Ana Saušič iz Št. Vida pri Planini. — Pri zborovanju je govoril tovariš gosp. V. Pulko o zbirki risank za brezplačno risanje, kojo zbirko je poslal predsedništvu društva na ogled. Navedel je naprej sestavo snovi z ozirom na učni načrt. Snov je izbrana po raznih avtorjih tako, da se posebno ozira na nazorni pouk in ne zanemarija geometriškega risanja. Druga točka: razdelitev učne tvarine na posamezne razrede. Zbirka je sicer sestavljena za 4 razrednice, a za nižje organizovane šole je le treba izbrati potrebne snovi. Glede razmer naših šol pa je uvaževati, da se pri risanju ne ločijo oddelki. V tretji točki pa je podal govornik nekoliko metodičnih opazk. Po daljši debati se sprejme predlog. Iz te zbirke zbere se naj snov za eno-, dve- in tudi petrazrednice in zbirka naj se pošlje posameznim šolskim vodstvom na razpolago. — Na predlog tovariša g. Bračiča odpade razprava o 4. konferenčnem vprašanju in se preloži na prihodnje zborovanje meseca julija, kedar se bode tudi razgovarjalo o ostalih vprašanjih letošnje uradne konferenca. Pri prihodnjem zborovanju

se bode nabiralo za tovariša Killerja in Horvateka. — Delegatom za letošnje zavezino zborovanje sta izvoljena tovariša gg. V. Pulko in A. Potočnik.

Književnost in umetnost.

»Popotnik«. Pedagoški in znanstven list ima v štev. 5. tole vsebino: Dr. Janko Bezjak: Slovniški pouk in čitanka v ljudski šoli. Fr. Ilešič: O pouku slovenske slovstvene zgodovine. Dr. Jos. Tominšek: Nekaj o šolskem zdravništvu. Žalčanov: Več Lavtarja! A. Vogrinec: Malenkosti o risarskem pouku. V Pulko: Risanje v ljudski šoli. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. Razgled. Listek 159. — Pedagoški paberki 160. — Kronika.

Slovenska stenografija. Drugi del, t. j. »Debatno pismo« profesorja Fr. Novaka, je izišel v založbi pisatelja. Tiskal Kleinmayr & Bamberg. Cena 2 K 40 vin. Kakor o prvem delu — »Korespondenčnem pismu«, izreči je tudi o tej knjigi vsestransko hvalo in priporočbo.

Narodnogospodarski »Vestnik«. Pod tem imenom je začel izhajati list, ki bo glasilo slovenskega trgovskega društva »Merkur«. Odgovorni urednik mu bo dr. Viktor Murnik. Vsebinska prvega zvezka (št. 1 in 2 skupaj) je sledeča: 1. Našim trgovcem in industrijalcem! 2. Trgovina. Spisal A. L. (dalje prih.) 3. Nekaj o industriji. Spisal J. L. 4. Kranjske deželne finance (dalje prih.) 5. Ureditev službenih razmer trgovskih uslužbencev. 6. Slovenska višja trgovska šola. 7. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko. 8. Društvene vesti. 9. Raznoterosti. 10. Listek. Prvi poljub. Spisal Rajko Murnik. 11. Izpremembe v trgovinskih in zadružnih registrih na Kranjskem. 12. Tržno poročilo in tržne cene. 13. Oglasi. List izhaja 10. dne vsacega meseca in stane za vse leto 8 kron. Posamezna številka 70 stot. Naročnino je poslati upravnistvu »Narodnogospodarskega Vestnika« v Ljubljani, »Narodni dom«.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Gđc. J. Pogačnik je nabrala na Bledu pri Armičevem »predavanju« K 13-25.

XIII. skupščina »Zaveze« na Bledu se je obnesla izborna. Bilo je nad 300 udeležnikov. Več prihodnjic.

Imenovanje. G. Albin Belar, realčni profesor v Ljubljani, je imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom nemških šol v Ljubljani in meščanske šole v Krškem.

† Josip Merk, c. kr. dvorni svetnik v p. je umrl dne 28. vel. travna, zadet od mrtvouda. Pokojnik je bil, kakor smo že omenili takrat, ko je vstopil v pokoj, blaga duša in usmiljenega srca. Kranjsko učiteljstvo ga bode ohranilo v najblažjem spominu, ker mu je bil zelo naklonjen in vseskozi pravičen. Pri oddaji služeb se ni oziral na politično prepričanje dotičnika, ampak je gledal v prvi vrsti na to, če je prosilec zaslužen, sposoben in ugleden učitelj. Mir in pokoj njega blagi in plemeniti duši!

Volaričev spomenik. V Devinu so postavili skromen spomenik na grob rajnega slovenskega skladatelja in učitelja Hrabroslava Volariča.

Izpit učne usposobljenosti so prebili pred ljubljansko izpraševalno komisijo: I. iz francoščine gđc. Marija Gril; II. za meščanske šole III. skupina, z nemškim učnim jezikom g. Ivan Kren; III. a) za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom gđc. Ida Binter, gđc. Ljudmila Borštner, gđc. Helena Jenko, gđc. Franja Konečnik, gđc. Helena Leinfellner, gđc. Hermina Lunder (z odliko), gđc. Marija Peče, gđc. Albina Praprotnik, gđc. Pavlina Rus, gđc. Marija Šlajpah, gđc. Ida Stedry, gđc. Marija Vavpotič, gđc. Ivana Vidmar; potem gg.: Ivan Gantar in Jakob Rainer; b) za ljudske šole z nemškim učnim jezikom: gđc. Tekla Hubad (z odliko), in gg.: Josip Kosar, Josip Kreiner

in Josip Černe. Specijalne izpite iz nemškega učnega jezika so prebili gg.: Ante Dukič, Karol Jašovec in Josip Kostanjevec. — V Mariboru pa so napravili sledeči gg. učitelji, ozir. gdč. učiteljice izpit: Fran Korbar od Zgor. Sv. Kunigunde, Miroslav Kosi od Sv. Barbare v Halozah, Josip Kosi od Sv. Jurija na Ščavnici, Josip Pajtler od Sv. Jerneja nad Muto, Frančiška Pfeifer in Marija Schuster iz Maribora ter Ana Wutt iz Slivnice pri Mariboru.

XXXVII. redni občni zbor »Slovenske Matice« vrši se v ponedeljek dne 3. rožnika 1901. ob petih popoldne v mali dvorani »Mestnega doma« na cesarja Jožefa trgu v Ljubljani.

Razglas. Na ustanovnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1901/1902 nanovo sprejemali gluhonemi šoloobvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Pogoji za pripust k pouku, oziroma za sprejem v zavod so: 1.) Gluhonemost ali takšna stopinja naglušnosti, da se dotičnik s posluhom ne more naučiti glasovnega jezika; 2.) izpolnjeno 7. in ne še prekoračeno 12. leto življenja in 3.) primerna telesna zmožnost in sposobnost za izoobrazovanje. Od sprejetja so brezpogojno izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci kakor tudi otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Sposobnost za izoobrazovanje se dokaže s posebno preskušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preskušnje se razglasita ob svojem času. Gojenci morajo v dobi svojega izoobrazovanja v zavodu dobiti stanovanje in hrano, proti plačilu letnega zneska 300 K. Znotranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu, vendar morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom (vsak mora imeti po šest srajc, spodnjih hlač, nogavic in robcev). Prošnje za pripust k pouku, oziroma za sprejem znotranjih gojencev v zavod, je do 20. junija t. l. vlagati pri c. kr. deželni vladi. Prošnje je opremiti z nastopnimi listinami: a) z rojstnim listom, b) z izpričevalom o cepljenih kozah, c) z zdravniškim izpričevalom o gluhonemosti z napovedjo, kako je ista nastala in o telesni zmožnosti, d) z domovinskim listom, e) z šolskimi naznanili, če jih ima dotičnik. Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za znotranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o premoženju ali pa zavezno pismo, da bode plačeval po 300 K preskrbovalnih stroškov na leto. Pristavljati se še, da se prošnje, ki bi dospele po 20. juniju t. l., ali ki bi bile pomankljivo opremljene, ne bode uvaževale. C. kr. dež. vlada za Kranjsko. V Ljubljani, dne 20. maja 1901.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

An der zweiclassigen Volksschule in St. Georgen bei Krainburg ist die erledigte Lehrstelle mit den systemmässigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 15. Juni l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Krainburg, am 17. Mai 1901.

An der einclassigen Volksschule in Olševk ist die Lehrer- und Schulleiterstelle mit den systemmässigen Bezügen nebst dem Genusse der Naturalwohnung definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 15. Juni l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Krainburg, am 17. Mai 1901.

Z. 438.

An der zweiclassigen Volksschule in Wocheiner Feistritz ist die II. provisorisch besetzte Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind in vorgeschriebenen Wege bis 20. Juni l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Radmannsdorf, am 19. Mai 1901.

Z. 439.

An der dreiclassigen Volksschule zu Mitterdorf in der Wochein ist eine provisorisch besetzte Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 20. Juni l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Radmannsdorf, am 19. Mai 1901.

Z. 659.

B. Sch. R.

An der einclassigen Volksschule in Steinwand gelangt die Lehrer- und Leiterstelle mit den gesetzlichen Bezügen zur definitiven oder provisorischen Besetzung.

Gehörig instruierte Gesuche um diese Lehrstelle sind im vorgeschriebenen Dienstwege bis 20. Juni 1901 hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Rudolfsdorf, am 16. Mai 1901.

Št. 313.

Na štirirazrednici v Šmartnem pri Litiji se razpisuje učno mesto za moške prosilce z zakonitimi prejemki v stalno oziroma začasno nameščenje.

Prosilci, ki so zmožni poučevati risanje na obrtni nadaljevalni šoli, imajo prednost.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. julija t. l. vlagajo tu sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 17. maja 1901.

Istra.

An der Lehrlings- und Arbeiter-Schule des k. u. k. See-Arsenales in Pola gelangen mit Beginn des kommenden Schuljahres drei Lehrstellen mit deutscher Unterrichtssprache zur Besetzung, und zwar: 1.) Die Stelle eines Adlatus für den Schulleiter, mit welcher nebst der Lehrverpflichtung eines Uebungsschullehrers die ökonomisch-administrative Gebarung mit dem Schulfonde und den Lehrmitteln verbunden ist. Erforderlich ist der Nachweis der Bürgerschulprüfung aus der II. oder III. Fachgruppe. Der Adlatas gehört zum Stande der Marinebeamten der IX. Rangklasse. Gehalt 2600 K, Anspruch auf fünf Quinquennalzulagen (die zwei ersten je 200 K, die drei letzten je 300 K), Naturalquartier oder Geldäquivalent gegenwärtig 1334 K. — 2.) Die Stelle eines Bürgerschullehrers für die Gegenstände der II. oder III. Fachgruppe. — 3.) Die Stelle eines Volksschullehrers. (Für diese Stelle ist insbesondere anzugeben, welche Sprache der Bewerber noch, ausser der deutschen, für den Dienstgebrauch ausreichend beherrscht. — Ferner gelangt an der k. und k. Marine-Volksschule für Knaben in Pola die Stelle eines Volksschullehrers zur Besetzung. Die für diese drei Stellen ernannten Lehrer gehören dem Status der Marinebeamten der X. Rangklasse an. Mit jeder dieser Anstellungen ist bei der Lehrverpflichtung eines Uebungsschullehrers ein Gehalt von 2200 K, der Anspruch auf fünf Quinquennalzulagen (die zwei ersten à 200 K, die drei letzten à 300 K) und der Genuss eines Naturalquartieres, beziehungsweise eines Geldäquivalentes von 812 K verbunden. Bewerber, die an öffentlichen Schulen in definitiver Anstellung sich befinden, werden mit allen gesetzlich erworbenen Ansprüchen übernommen. — Gesuche sind an das k. und k. Reichskriegsministerium (Marine-Section) zu richten und im vorgeschriebenen Dienstwege bei der k. und k. Marine-Schulcommission in Pola bis 15. Juni einzubringen. — Die sonstigen Modalitäten und Bedingungen sind im Verordnungsblatte des Ministeriums für Cultus und Unterricht, Stück X, enthalten

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrto leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.